

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnar frá 10. mars 2017, 1.-4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum um skatta og gjöld (kaupréttir, mútubrot o.fl.). Með frumvarpinu verða lagðar til nauðsynlegar breytingar á ýmsum lögum um skatta og gjöld. Um er að ræða ákvæði sem snúa m.a. að kaupum á hlutabréfum samkvæmt kauprétti í sprota- og nýsköpunarfyrirtækjum, mútubrotum o.fl. Frumvarpið er á þingmálaskrá 153. löggjafarþings 2022-2023.
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Fjármála- og efnahagsráðuneytið; skrifstofa skattamála.
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	14. september 2022.

A. Úrlausnarefni

- Forsaga máls og tilefni.** Áformað er að leggja fram frumvarp þar sem lagðar verða til ýmsar nauðsynlegar breytingar á lögum um skatta og gjöld. Hér er m.a. um að ræða ákvæði um kauprétti í sprota- og nýsköpunarfyrirtækjum, stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, erfðafjárskýrslur, lækkun skráðrar losunar koltvísýrings (CO₂) í tilviki húsbíla, og breytingar og samræmingu vegna breytinga sem átt hafa sér stað í öðrum lögum. Breytingar á sviði skattamála geta verið nokkuð örar og oft með litlum fyrirvara sem kallar á frumvarp þar sem kveðið er á um lagabreytingar með safnlögum. Helstu fyrirhuguðu breytingar koma fram í D-lið.
- Hvert er úrlausnarefnið?** Um er að ræða ýmsar nauðsynlegar breytingar á skattalöggjöf sem tengjast bæði skattlagningu lögaðila og einstaklinga.
- Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?** Um er að ræða breytingar á gildandi lögum á sviði skatta og gjalda. Samkvæmt 40. gr. Stjórnarskrár Íslands, nr. 33/1944, má engan skatt á leggja né breyta né af taka nema með lögum. Þá segir í 77. gr. að skattamálum skuli skipað með lögum og ekki megi fela stjórnvöldum ákvörðun um hvort leggja skuli á skatt, breyta honum eða afnema hann. Þá verði enginn skattur lagður á nema heimild hafi verið fyrir honum í lögum þegar þau atvik urðu sem ráða skattskyldu.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki.

Framtíðarsýn málefnasviðs 5, Skatta-, eigna- og fjármálaumsýsla, er samfélag verðmætasköpunar og velsældar. Meginmarkmið málefnasviðsins er að ríkisfjármál, rekstur og þjónusta ríkisins styðji við samfélagslegar framfarir, samkeppnishæfni, bætt lífskjör og velferð á Íslandi.

Markmið málaflokksins 5.1, Skattar og innheimta, hafa viðtæka tengingu við áherslumál í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar og styðja jafnframt við heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna:

- Bæta skattskil með skilvirkara og einfaldara skattkerfi.
- Efla þjónustu og upplýsingagjöf við einstaklinga og fyrirtæki.
- Skattkerfið styðji við stefnu stjórnvalda í loftslagsmálum og nýsköpun.

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda.

Með fyrirhuguðu frumvarpi er stefnt að því að leggja til ýmsar breytingar á ýmsum lögum um skatta og gjöld með það að markmiði að eyða réttaróvissu og gera löggjöf á sviði skattamála skýra.

C. Leiðir

Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það? Verði ekkert aðhafst munu nauðsynlegar breytingar á skattalögum ekki eiga sér stað. Það gæti leitt til réttaróvissu með tilheyrandi afleiðingum. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið. Þar sem um er að ræða nauðsynlegar breytingar á lagaákvæðum á sviði skatta og gjalda koma önnur úrræði ekki til greina, sbr. ákvæði 40. og 77. gr. Stjórnarskrár Íslands, nr. 33/1944. Mögulegar leiðir við lagasetningu. Breytingar á gildandi ákvæðum laga á sviði skatta og gjalda.
D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna?
- Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni. Meginefni fyrirhugaðs frumvarps felur í sér ýmsar nauðsynlegar breytingar á ýmsum lögum um skatta og gjöld. Breytingar á sviði skattamála geta verið nokkuð örar og oft með litlum fyrirvara. Því verður að vera unnt að gera þær breytingar og leiðréttingar á skattalöggjöf sem nauðsyn krefur hverju sinni. - Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott. Ýmist verður um að ræða viðbætur eða brottfellingar á lagatexta, allt eftir eðli lagabreytinganna. Eftirfarandi breytingar eru fyrirhugaðar: - Áformaðar eru aðgerðir í þágu nýsköpunar, rannsókna og þróunar, m.a. með því að tímabundinni hækkun endurgreiðsluhlutfalls vegna kostnaðar sem fellur til við rannsóknir og þróun verði gerð varanleg, auk þess sem löggjöf um skattalega meðferð kaupréttá og hlutabréfa hjá sprota- og nýsköpunarfyrirtækjum verði endurskoðuð. - Áformað er að sýslumaðurinn á höfuðborgarsvæðinu ákveði form og gerð erfðafjárskýrslna en ekki ríkisskattstjóri enda sýslumenn sem fara með framkvæmd erfðamála. - Heimild skattyfirvalda til endurákvörðunar verður lengd úr sex árum í tíu ár vegna mútubrota. - Lagt verður til að refsinaemi vegna vanframtalinna fjármagnstekna hjóna skv. 2. málsl. 1. mgr. 109. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003, taki einnig til samskattaðra sambúðaraðila. - Lagt verður til að ákvæði 4. mgr. 110. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003, verði fellt brott þar sem það á ekki lengur við eftir þær breytingar sem áttu sér stað við sameiningu ríkisskattstjóra og skattrannsóknarstjóra ríkisins, sbr. lög um breytingu á lögum er varða rannsókn og saksókn skattalagabrota, nr. 29/2021. - Áformað er að framlengja bráðabirgðaákvæði í lögum um vörugjald af ökutækjum, eldsneyti o.fl., nr. 29/1993, þess efnis að lækka skuli skráða losun koltvísýrings (CO₂) húsbíla um 40%, en þó að hámarki niður í 150 g/km, áður en til álagningar vörugjalds kemur, hafi losun verið skráð samkvæmt evrópsku aksturslotunni og samræmdu prófunaraðferðinni að uppfylltum ákveðnum skilyrðum. - Áformuð er hækkun á kostnaðarverði fyrnanlegra eigna sem heimilt er að færa til gjalda að fullu á því ári þegar þeirra er aflað, sbr. 39. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003. Fjárhæðin hefur ekki tekið breytingum frá árinu 2001 og því tími til kominn að hækka umrædda fjárhæð þannig hún taki mið af hækkun verðlags. - Lagt verður til að við lög um tekjuskatt, nr. 90/2003, verði bætt nýju ákvæði til bráðabirgða þar sem kveðið verði á um að ákvæði 2. málsl. 9. tölul. 31. gr. laganna, sem fjallar um frádrátt frá tekjum af atvinnurekstri, taki einnig til Bretlands hvað varðar arðgreiðslur frá og með tilteknu ári. - Lögð verða til ný fjárhæðarmörk vegna rafmagns- og vetnisbífhjóla auk þess sem skilyrðið um skráningu léttra bífhjóla í flokki I í ökutækjaskrá verður fellt niður í ákvæði til bráðabirgða XXIV í lögum um virðisaukaskatt, nr. 50/1988. - Framlenging á bráðabirgðaákvæði í búvörulögum, nr. 99/1993, þess efnis að lengt verði það tímabil sem afmarkar lægri innflutningstolla á tiltekna tegundir grænmetis.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar
Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Aðeins að því er varðar ákvæði 40. og 77. gr. stjórnarskrárinnar þar sem kveðið er á um að skattamálum skuli

skipað með lögum. Þess verður gætt við samningu frumvarpsins að efni þess og framsetning samrýmist þeim ákvæðum. 2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Nei. 3. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til? Nei.
F. Samráð
1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Fyrirhugað frumvarp snertir fyrst og fremst skattskylda aðila, bæði einstaklinga og lögaðila en einnig stjórnsýslu skattamála. 2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Nei. 3. Samráð sem þegar hefur farið fram. Samráð hefur verið haft við Skattinn vegna einstaka efnisatriða. 4. Fyrirhugað samráð. Fyrirhugað er frekara samráð við Skattinn og hugsanlega aðra aðila. Gert er ráð fyrir því að áform um lagasetningu og frumvarpsdrög verði birt í samráðsgátt stjórnvalda.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er
Niðurstaða frummati á áhrifum, sbr. fylgiskjal. Gert er ráð fyrir að þær breytingar sem snúa að því að tímabundinni hækkun endurgreiðsluhlutfalls vegna kostnaðar sem fellur til við rannsóknir og þróun verði gerð varanleg geti numið um 3 milljörðum kr. frá því sem annars hefði orðið. Aðrar tillögur sem áformaðar eru munu ekki hafa teljandi áhrif á afkomu ríkissjóðs verði fyrirhugað frumvarp óbreytt að lögum. Endanleg niðurstaða liggur hins vegar ekki fyrir þar sem um frummat á áhrifum er að ræða. Um er að ræða nauðsynlegar breytingar sem munu hins vegar leiða til þess að löggjöf á sviði skattamála verður skýrari.
H. Næstu skref, innleiðing
1. Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmiðina? Já. 2. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar? Þegar hefur verið haft samráð við Skattinn vegna einstaka efnisatriða fyrirhugaðs frumvarpsins. Frekara samráð verður haft við embættið og hugsanlega önnur ráðuneyti við samningu frumvarpsins en ekki er gert ráð fyrir að langan tíma þurfi til undirbúnings/aðlögunar. 3. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur? Gott samráð við innleiðingu löggjafar. 4. Mælikvarðar á árangur og útkomu. Helstu mælikvarðar á árangur og útkomu breytinga sem gerðar eru á ákvæðum laga um skatta og gjöld eru upplýsingar frá ríkisaðilum og greiningarvinna þeirra gagna í fjármála- og efnahagsráðuneytinu. 5. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur? Fjármála- og efnahagsráðuneytið fær reglulega gögn frá ríkisaðilum og kallar einnig eftir þeim teljist það nauðsynlegt til að meta m.a. árangur lagabreytinga á sviði skatta- og tollamála. Það mun einnig eiga við í þessu tilviki.
I. Annað
J. Fylgiskjöl
1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað Já 2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum Nei